

VÝCHODISKÁ A POSTUP VYPRACOVANIA VÍZIE A STRATÉGIE ROZVOJA SLOVENSKA DO ROKU 2040 - SLOVENSKO 2040

(Uznesenie vlády SR č. 358 zo 4. júla 2025¹)

Slovenská republika ako členský štát Európskej únie sa nachádza v turbulentnom a neistom období, keď sa zásadne mení geopolitické prostredie, podnikateľské modely výroby a spotreby, ako aj hodnotové rámce spoločnosti. Európska únia čelí rastúcim vnútorným napätiam a vonkajším tlakom, ktoré oslabujú jej schopnosť udržať jednotu a globálny rozmer, a to aj v dôsledku civilizačných premien urýchľovaných dynamickým technologickým pokrokom. V takto dynamicky sa meniacom vonkajšom prostredí je potrebné, aby sa Slovensko pružne a účinne prispôbovalo výzvam, ktoré prinášajú príležitosti, ale aj riziká. Kľúčom je posilniť strategické riadenie štátu, a tým zvýšiť odolnosť, schopnosť rýchlo a strategicky reagovať na meniace sa podmienky a posilňovať flexibilitu inštitúcií. Základným **cieľom takéhoto riadenia je vytvorenie predpokladov pre trvalé zvyšovanie kvality života občanov Slovenskej republiky**. To nie je možné bez **rastu konkurencieschopnosti Slovenskej republiky** v globálnom prostredí. Nejde len o vedľajší produkt ekonomického rastu, ale ide o **vyššiu inovačnú výkonnosť spojenú so spoločenskou, sociálnou a environmentálnou udržateľnosťou**, ktoré vytvárajú podmienky pre súdržnosť spoločnosti.

Zásady a hodnoty tvorby vízie a stratégie

Vízia a stratégia **Slovensko 2040** vzniká pod odbornou garanciou Slovenskej akadémie vied ako **nezávislý, nadstranícky a nadrezortný dokument**, určený na aplikovanie v spoločenskej praxi. Na základe identifikácie trendov, analýzy ukazovateľov a dôkazov budú pomenované hlavné spoločenské a hospodárske výzvy, určia sa spoločné strategické ciele a rámec ich dosahovania v horizonte presahujúcom volebné cykly. Príprava prebieha **participatívne** – so zapojením rezortov, samospráv, združení a asociácií, akademického a podnikateľského prostredia, sociálnych partnerov aj verejnosti – aby sa zhromaždili relevantné poznatky, zladili priority a našli riešenia s čo najširšou mierou zhody. Úlohou participácie je vybudovať a udržať spoločné vlastníctvo stratégie naprieč aktérmi, čím sa zvyšuje záväzok k jej vykonaniu a pravidelným aktualizáciám v optimálnom trojročnom cykle. Z hľadiska postupnosti strategického riadenia budú spracované dva na seba nadväzujúce dokumenty: prvým bude **VÍZIA** rozvoja SR do roku 2040, druhým bude **STRATÉGIA** rozvoja SR do roku 2040. Oba dokumenty budú spracované **zrozumiteľne a transparentne, budú otvorené systémovým aktualizáciám a nevyhnutným revíziám**. Pri spracovaní sa opierajú o merateľné ukazovatele a jasné rozdelenie zodpovednosti tak, aby slúžili celej spoločnosti bez ohľadu na politické zmeny.

Úvod do prípravy vízie a stratégie

Prístup k tvorbe zámeru „Slovensko 2040“ vychádza z princípu učenia sa a **využitia skúseností z predchádzajúcej prípravy a implementácie stratégií** na Slovensku, ako aj v rámci EÚ. Východiskom sú poučenia uplatniteľné pri ich tvorbe; stratégia nadviaže na opatrenia, ktoré

¹ BOD B.1 uznesenia vlády SR č. 358 zo 4. júla 2025: „predložiť na rokovanie vlády návrh východísk a postupu vypracovania „Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2040-Slovensko 2040“, ktorá bude obsahovať strategické priority, ciele a medzinárodné porovnateľné merateľné ukazovatele“

preukázali schopnosť efektívnej implementácie. Na základe týchto poučení budú stanovené jasné strategické priority, konkrétne a merateľné ciele, misie a vzájomne prepojené kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI). Ich prínos musí byť preukázateľný pre zvyšovanie kvality života občanov, rast konkurencieschopnosti Slovenskej republiky a posilňovanie spoločenskej súdržnosti pri vysokej inovačnej výkonnosti. Tento proces sa bude realizovať v **aktívnej spolupráci** akademického sektora a rezortov, so zapojením socio-ekonomických partnerov a samospráv. **Kvalitu a transparentnosť** posilní otvorená participatívna platforma na identifikáciu a monitoring priorít, cieľov a ukazovateľov SK 2040, **zastrešená koordinačnou skupinou** (predseda vlády SR, podpredsedníčka vlády a ministerka hospodárstva SR, podpredseda vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku, minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, splnomocnenec vlády SR pre sociálny dialóg, predseda Slovenskej akadémie vied a prezident Slovenskej rektorskej konferencie) a s využitím spolupráce so Stálou konferenciou celospoločenského dialógu v Slovenskej republike. Proces tvorby bude vychádzať zo systému pracovných skupín (ktorých súčasťou budú redakčné skupiny) tak, aby jednotlivé časti neboli limitované prísnou nadväznosťou parciálnych vstupov a výstupov. Vo vízii bude načrtnutý programový a projektový kaskádovitý akčný rámec spolu s identifikovanými prioritami pre financovanie a investície; tie budú rámcom pre detailné rozpracovanie v dokumente Stratégie rozvoja SR do roku 2040, ktorý bude úzko previazaný s pripravovaným Investičným plánom Slovensko a Národným a regionálnym partnerským plánom, ktorý umožní Slovenskej republike využívať zdroje EÚ a riešiť svoje strategické priority a výzvy čo najúčinnším, inkluzívnym a efektívnym spôsobom v období rokov 2028-2034.

Kontext Vízie SR

VÍZIA je úvodnou časťou strategického plánovania, ktorá určí rámec vstupných obmedzení, priorít a prístupov pre následnú STRATÉGIU. Ako malá, mimoriadne otvorená ekonomika na východnej hranici EÚ **potrebujeme víziu postavenú na odolnosti** – schopnosti predvídať a premyslene reagovať na nové skutočnosti, a zároveň podporovať rast kvality života občanov.

Východisko vízie: Zvyšovať kvalitu života občanov, podporovať udržateľný hospodársky rozvoj a posilňovať konkurencieschopnosť i odolnosť krajiny voči vonkajším a vnútorným rizikám, efektívne využiť príležitosti, pri zachovaní sociálnej súdržnosti a environmentálnej udržateľnosti.

Predpokladom je moderné riadenie štátu v súlade s ústavou SR: profesionálna a stabilná, ale pružná verejná správa a rozhodovanie založené na dátach a znalostiach ako pevný základ realizácie. Na tomto základe bude identifikovaný malý počet rozhodujúcich **pilierov a strategických priorít, sústredených na kľúčové ciele, zdroje a ľudský kapitál**. Každá priorita začne zmapovaním potrieb, potenciálu a trendov a premietne sa do strategických cieľov, priorít a misií s kvantifikovanými cieľovými hodnotami, medzinárodne porovnateľnými kľúčovými ukazovateľmi výkonnosti (KPI) a súboru opatrení – inovačných programov a projektov a z toho plynúcich strategických investícií – s definovanými míľnikmi, monitorovaním, a akčným plánom až do roku 2040, vrátane modelu riadenia a financovania.

Vízia identifikuje možnosti budúcej kvality života občanov Slovenskej republiky, preskúma prierezové oblasti (geopolitika a surovinové väzby, životné prostredie a zmena klímy, stav

a zmeny na trhu práce, bezpečnosť občanov vo všetkých oblastiach) a zhodnotí príležitosti, riziká a silné, slabé stránky štátu. Východiskom spracovania VÍZIE bude tvorba alternatívnych modelových scenárov. Analýza súčasného stavu a trendov sa rozpracuje do výhľadu do roku 2040 s využitím hodnotenia politických, ekonomických, sociálnych, technologických, legislatívnych a environmentálnych faktorov (PESTLE). Scenáre určia kľúčové priority a ukazovatele udržateľnosti do roku 2040 a vymedzia rámec VÍZIE, ktorá sa stane základom pre prípravu následnej STRATÉGIE.

Vízia stanoví konzistentné jadro stratégie v podobe **štyroch tematických pilierov** (P1–P4), definuje strategické ciele a misie v kontexte existujúcich a nových stratégií a vymedzí prierezové témy (najmä sociálnu a regionálnu dimenziu). Bude vychádzať z aktualizácie národných priorít udržateľného rozvoja identifikovaných participatívnym procesom a schválených uznesení vlády SR č. 273 z 13. júna 2018. Na základe predbežných rámcov boli ako **kľúčové piliere** identifikované **Úspešné Slovensko, Kvalitný život, Udržateľná krajina a Moderný štát**.

Súhrnný dokument (jadro) Vízia SR bude kompaktný (60–80 strán) a oddelený od živých príloh, ktoré poniesú dátové vstupy, metodiky a detailné rozpracovania. Vízia bude slúžiť ako záväzný obsahový rámec pre stratégiu (nebude predkladať konkrétne politické riešenia). Zámerom je, aby sa strategické rozhodnutia dali robiť priamo z jadra dokumentu, zatiaľ čo odborná hĺbka a detailná realizácia budú k dispozícii v prílohách a vo verejnom prehľade plnenia (online), ktorý zabezpečí transparentnosť, dohľadateľnosť dát a priebežnú kontrolu napredovania. **Prílohy** (v samostatnom digitálnom úložisku) poskytnú plné vstupy čiastkových analýz, hodnotenia dopadov a metodík vrátane regionálnych profilov. Prílohy budú „živé“ dokumenty s pravidelnými aktualizáciami; jadro zostane stabilné a mení sa len pri riadnej revízii vízie.

Kontext Stratégie SR

STRATÉGIA nadviaže na schválenú víziu a rozpracuje ju do vykonateľného rámca s poradím priorít, kvantifikovanými cieľmi, meraním a realizáciou. Určí pre piliere Úspešné Slovensko, Kvalitný život, Udržateľná krajina a Moderný štát konkrétne strategické ciele a cieľové hodnoty, prepojí ich na kľúčové ukazovatele (KPI) a zostaví portfóliá opatrení, programov a projektov. Nastaví implementačný harmonogram s míľnikmi a rozhodovacími „bránami“ (legislatívne, inštitucionálne a investičné), prepojí obsah na financovanie a celospoločenskú hodnotu za peniaze a ustanoví detailný model riadenia stratégie (governance), monitoring a revízie. Sociálnu a regionálnu dimenziu integruje naprieč cieľmi a projektmi, aby sa zabezpečila súdržnosť a územná vyváženosť. Rozsah jadra stratégie zostane kompaktný; detailné analýzy a metodiky prejdú do príloh s pravidelnou aktualizáciou.

ČASŤ 1. VÍZIA SR 2040 — obsahový rámec

Predpokladaná štruktúra obsahu

Predhovor a rámce dokumentu

Manažérske zhrnutie

- I. Skúsenosti a poučenia (stručne, dáva rámec vízii)*
- II. Medzinárodné väzby (synergie, zdroje, povinnosti; mapa väzieb na EÚ/OECD/OSN)*
- III. Východisková situácia Slovenska 2025 (Diagnóza – skrátené východiská)*
- IV. Scenáre 2040 a overenie priorít (technologický výhľad, vonkajšie príležitosti a riziká, silné a slabé stránky SR a PESTLE ako podkapitoly)*
- V. Vízia 2040: cieľový obraz a princípy (odolnosť, súdržnosť, inovácie; väzba na kvalitu života a konkurencieschopnosť)*
- VI. Piliere a prierezové témy – prehľad a vízia*
 - *P1 – Úspešné Slovensko*
 - *P2 – Kvalitný život*
 - *P3 – Udržateľná krajina*
 - *P4 – Moderný štát*
 - *Prierezové témy: sociálna dimenzia, regionálna dimenzia, dáta/financie/legislatíva/kapacity (len rámcovo)*
- VII. Rámec merania pokroku (metodika, typy ukazovateľov, správcovia dát; bez tvrdých cieľových hodnôt)*
- VIII. Prechod do Stratégie (logika: piliere → ciele → misie; rozhodovacie body, participácia, časový plán)*

Prílohy k Vízii: metodika scenárov (vrátane PESTLE), súhrn dát a grafov, mapa väzieb na existujúce politiky.

I. Skúsenosti a poučenia — uplatňovanie existujúcich stratégií v SR a EÚ (kontext)

Slovensko má skúsenosť s prípravou veľkého množstva, často parciálnych, strategických dokumentov. Táto kapitola systematicky zhodnotí, čo sa v minulosti osvedčilo a čo nie — od prípravy cez koordináciu až po realizáciu — vrátane nastavenia míľnikov a ukazovateľov výkonnosti (KPI). Cieľom je vytvoriť pre SK 2040 prehľadné „poučenia“ a jasné odporúčania, ktoré určia vlastníkov priorít a pravidiel koordinácie, zavedú verejný monitoring s pravidelnými revíziami podľa potrieb spoločnosti a definujú mechanizmy udržateľnosti implementácie v súlade s rámcami SR a EÚ. Výstupom bude súbor princípov a štandardov, ktoré sa premietnu do procesu prípravy Stratégie a do jej riadenia (governance).

II. Medzinárodné väzby (synergie, zdroje, povinnosti)

SK 2040 bude pevne ukotvená v európskom a globálnom rámci tak, aby prepojila synergie (ciele EÚ, OECD, ciele udržateľného rozvoja OSN), využila dostupné a predpokladané zdroje (viacročný finančný rámec EÚ 2028 - 2034, cezhraničné iniciatívy) a plnila povinnosti krajiny (reporting, regulácie, záväzky do rokov 2030/2040). Kapitola zmapuje kľúčové väzby na európske politiky (napr. zelená transformácia, Digitálna dekáda 2030, TEN-T a pod.) a určí priestor pre partnerstvá a porovnanie (medzinárodné porovnávanie - benchmarking) vrátane krajín mimo EÚ, ako aj minimálne štandardy, ktoré vyplývajú zo záväzkov SR a rámcovo determinujú priority Slovenska. Výstupom bude prehľad zosúladenia s národnou stratégiou, jasné nároky na dáta a pravidlá výkazníctva (reporting), cestovná mapa a harmonogram

čerpania ľudských aj finančných zdrojov vrátane podmienok spolufinancovania, aby sa maximalizoval dopad investícií a predišlo duplicitu.

III. Východisková situácia Slovenska 2025 (Diagnóza – skrátené východiská)

V kapitole bude uvedená diagnóza Slovenska k roku 2025 ako základ výberu priorít. Na údajoch zhodnotí vývoj a očakávané trendy, zasadí ich do európskeho a globálneho kontextu a do historického, spoločenského a hospodárskeho rámca rozhodovania. Rozoberie hlavné zdroje krajiny – ľudský kapitál, infraštruktúru, prírodné zdroje a verejné financie – a načrtne výzvy blízkej budúcnosti: zmeny vo výrobe a spotrebe, premenu trhu práce, starnutie, migračné a investičné toky, adaptáciu na zmenu klímy a digitalizáciu vrátane automatizácie a umelej inteligencie. Zhodnotí limity súčasného rastového modelu a konkurencieschopnosti z hľadiska využívania zdrojov, kapacít a nástrojov hospodárskej politiky, so zreteľom na sociálne a environmentálne riziká, technologické trendy a kvalitu inštitúcií. Preskúma vedu, výskum a inovácie a ich väzbu na prax, vrátane financovania a podpory expanzie na zahraničné trhy. Zistenia spracuje do analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb s medzinárodnými porovnaniami a väzbou na politiky Európskej únie a partnerských krajín. Výstupom bude súbor kľúčových zistení, východiskové hodnoty ukazovateľov a identifikované medzery, ktoré určujú, kde má zmysel sústrediť úsilie v ďalších kapitolách.

IV. Scenáre 2040 a overenie priorít

Diagnóza Slovenska k roku 2025 bude kľúčovým východiskom pre tvorbu scenárov vývoja s dôrazom na roky 2026-2027 a s výhľadom do roku 2040. Doplnia ju demografická prognóza s výhľadom do roku 2080, klimatický scenár Slovensko 2040 a technologický výhľad, ktorý určí oblasti, v ktorých môže krajina budovať konkurenčné výhody a odolnosť: digitalizáciu, zelené technológie, energetiku, zdravotníctvo a biotechnológie, mobilitu, pokročilé materiály, hospodárenie s vodou, poľnohospodárstvo a potravinové systémy a bezpečnosť. Scenáre sa zostavia na základe kľúčových trendov: demografických zmien, technologického pokroku (vrátane umelej inteligencie a automatizácie), zmeny klímy a energetickej transformácie, geopolitického prostredia a vývoja hospodárstva.

Aby scenáre a následné vstupy do vízie a stratégie vychádzali z reálnych potrieb spoločnosti, príprava sa uskutoční participatívne. Cieľom je odborná kvalita, legitimita a odolnosť voči politickým cyklom a test vhodnosti priorít – ich odolnosť, robustnosť a uskutočniteľnosť. Cieľom je aj rozlíšiť opatrenia s univerzálnym prínosom (platné vo všetkých scenároch), opatrenia podmienené vývojom (spustené po splnení vopred určených podmienok) a kritické rozhodovacie body. Súčasťou bude aj súbor včasných varovných signálov a spúšťačov revízií a návrh periodicity prehodnocovania. Proces musí doplniť mapa zainteresovaných aktérov a spôsob ich zapojenia. Pri príprave sa predpokladá spolupráca s OECD a ďalšími renomovanými partnermi. Zabezpečí sa vzájomné hodnotenie (peer review), medzinárodné porovnania a odporúčania na podporu realizácie, udržateľnosti a kontinuity.

V. Vízia 2040: cieľový obraz a princípy

Kapitola má jasne pomenovať víziu Slovenska do roku 2040 – stručný obraz cieľového stavu v oblastiach kvality života, konkurencieschopnosti, udržateľnosti a odolnosti. Z vízie sa odvodí národné strategické ciele s východiskom v roku 2025 a rámcovými krátkodobými a strednodobými míľnikmi, vrátane stručného vysvetlenia ich dôležitosti a väzieb na piliere a prierezové témy. V tejto fáze sa míľniky definujú ako smerové orientačné body; konečné cieľové hodnoty budú stanovené v následnej Stratégii. Princípy vízie budú vychádzať z

odolnosti (schopnosť predvídať a reagovať na šoky), spoločenskej súdržnosti a inovačnej výkonnosti, pričom prepoja cieľový obraz s kvalitou života a dlhodobou konkurencieschopnosťou. Kapitola rámcovo identifikuje piliere, strategické ciele a misie v kontexte existujúcich a nových stratégií, bez predkladania konkrétnych politických riešení, ktoré prináležia rozhodnutiam vlád, a pre ktoré budú v Stratégii rozpracované podklady a odporúčania.

VI. Pilieri a prierezové témy

V kapitole budú rámcovo predstavené piliere vízie 2040 ako nosnú architektúru, ktorá prepája cieľový obraz so strategickými cieľmi a budúcimi misiami. Prierezové témy budú integrované naprieč všetkými piliermi, aby sa zabezpečila ich súvislosť a udržateľnosť. Samotná kvantifikácia a realizácia bude definovaná v Stratégii. Východiskový rámec pilierov a cieľov:

P1: Úspešné Slovensko (ekonomika, inovácie a práca budúcnosti)	• Komplexná transformácia hospodárstva pre jeho konkurenčnú schopnosť a rast produktivity s ucelenou hospodárskou politikou určujúcou priority a štruktúru hospodárstva pre: posun vyššej pridanej hodnoty priemyslu, podpory MSP, internacionalizácie. Nové podnikateľské modely spojené s uplatňovaním umelej inteligencie; ekonomická diplomacia • Veda–výskum–inovácie–transfer: „od myšlienky po aplikáciu“, prepojenie na prax, financovanie cyklu až po trh, veda vo verejnom záujme, zásadné zvýšenie inovačnej výkonnosti. • Trh práce: zmena charakteru práce, flexibilita, rekvalifikácie, zladenie ponuky a dopytu, inteligentná migračná politika. • Financovanie a regulačné prostredie: mobilizácia kapitálu (verejný/súkromný), predvídateľné povoľovanie.
P2: Kvalitný život (súdržnosť, ľudia a spoločnosť)	• Zdravie a dĺžka života v zdraví: prevencia, dostupnosť a integrácia starostlivosti, duševné zdravie. • Demografický vývoj v SR, jeho vplyv na podmienky konkurenčnej schopnosti SR, trh práce a generáčného starnutia • Vzdelávanie a zručnosti: inkluzívne školstvo, celoživotné učenie, kritické myslenie, rekvalifikácie, starostlivosť o talenty • Bývanie a regióny: dostupné nájomné bývanie, služby v periférii, mestá a regionálny rozvoj, infraštruktúra (dostupnosť sietí). • Sociálna kohézia: podpora zraniteľných skupín, angažovanosť a dôvera, začlenenie rómskych komunít, migračné trendy
P3: Udržateľná krajina (zelená a energetická transformácia, mobilita)	• Dekarbonizácia a adaptácia: priemysel, budovy, voda ako strategický zdroj, kvalita pôdy a biodiverzita. • Energetika: energetická bezpečnosť štátu; jadrová stabilita + OZE, modernizácia sietí a flexibilita, surovínová bezpečnosť a obehové hospodárstvo. • Doprava a mobilita: TEN-T, železnice, regionálna a mestská mobilita, logistika. • Agropotravinová bezpečnosť: produktivita, spracovanie s vyššou pridanou hodnotou, agro-environmentálne opatrenia.

P4: Moderný štát

*(inštitúcie, spravodlivosť,
obrana, bezpečnosť
a digitálny štát)*

- **Komplexná modernizácia verejnej správy vrátane digitálnej transformácie a inklúzie:** dostupné e-služby, digitálne zručnosti pre všetkých, vplyv na kvalitu života
- **Spravodlivosť a dobrá správa vecí:** vymožitelnosť práva, interoperabilita dát, hodnota za peniaze vo verejnom obstarávaní, boj proti korupcii
- **Bezpečnosť a odolnosť:** suroviny, kyberbezpečnosť, ochrana kritickej infraštruktúry, krízové riadenie.
- **Silné inštitúcie a štátna služba:** riadenie štátu, profesionálna a stabilná verejná správa, HR a odmeňovanie viazané na výkon, strategické projektové a portfóliové riadenie, dátové riadenie a otvorenosť.

VII. Rámec merania pokroku

Na dosahovanie cieľov nadviaže metodický rámec merania pokroku: pre každý cieľ bude vo Vízii navrhnutý súbor kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI) so stručným popisom: definícia, zdroj dát, spôsob výpočtu, periodicita a zodpovedná inštitúcia/správca dát, bez určenia tvrdých cieľových hodnôt vo fáze Vízie. Cieľové hodnoty a tolerančné pásma stanoví Stratégia SR 2040. Ukazovatele sa rozlíšia na vstupové, výstupové, výsledkové a dopadové, s dôrazom na medzinárodnú porovnateľnosť, kvalitu a včasnosť údajov, východiskové hodnoty v roku 2025 a otvorený prístup k dátam. Súčasťou rámca budú pravidlá správy dát (správcovia, kvalita, auditovateľnosť), pravidelné správy o pokroku a mechanizmus revízií (napr. ročné priebežné správy a trojročné komplexné hodnotenia), ako aj včasné varovné signály a spúšťače úprav prepojené na scenáre 2040. Vo Vízii sa prepojenie „cieľ – meranie – rozpočet – akčný plán“ stanoví princípmi a zodpovednosťami; konkrétne väzby a harmonogram určí Stratégia.

VIII. Prechod do Stratégie

Kapitola stanoví postup prekladu vízie do vykonateľnej stratégie: piliere → ciele → misie, s priradením vlastníkov, definovaním rozhodovacích bodov (legislatívnych/investičných), rámca participácie (kolá zapojenia rezortov, samospráv a partnerov) a orientačného časového plánu vrátane kľúčových míľnikov. Prepojenie na meranie a financovanie sa určí princípmi; detailné KPI, rozpočty a harmonogram sa rozpracujú v Stratégii. Určí sa nadväznosť na ďalšie strategické dokumenty (existujúce a vyplývajúce stratégie, Investičný plán Slovenska a pod.)

ČASŤ 2. STRATÉGIA SR 2040 — obsahový rámec (koncept naviazaný na víziu)

Predpokladaná štruktúra obsahu

Predhovor a rámce dokumentu

Manažérske zhrnutie

- I. Východiská a prepojenie na Víziu (1–2 strany výťah: piliere, princípy, scenáre)*
- II. Piliere, strategické ciele a misie (jadro stratégie)*
 - *P1 – Úspešné Slovensko (...)*
 - *P2 – Kvalitný život (ciele, KPI, opatrenia/reformy/investície)*
 - *P3 – Udržateľná krajina (...)*
 - *P4 – Moderný štát (...)*
- III. Regionálna dimenzia (implementačné pravidlá, regionálne KPI a piloty)*
- IV. Sociálna dimenzia (inklúzia, dostupnosť, dopad na zraniteľné skupiny; prierezové štandardy)*
- V. Implementačné východiská a kapacity (kritické faktory úspechu) (dáta, legislatíva, VO, talent, zmenový manažment, kyberodolnosť)*
- VI. Akčný plán (portfólio a harmonogram)*
 - a) Portfólio opatrení, reforiem a investícií*
 - b) Implementačný harmonogram a rozhodovacie „brány“ (legislatívne/investičné)*
- VII. Model riadenia, implementácie a kontroly plnenia (governance)*
 - a) Participácia a komunikácia*
 - b) Dátový a monitorovací rámec (verejný prehľad plnenia, správcovia dát, periodicita)*
- VIII. Financovanie, hodnota za peniaze a hodnotenie dopadov (potreby, mix zdrojov, CBA/MCA, uhlíková stopa)*
- IX. Riziká, odolnosť a kontinuita (register rizík, mitigácie, spúšťače revízií)*
- X. Záver a plán revízií stratégie (ročné správy, dvojročné revízie, medzník 2030)*

Prílohy k Stratégii: detailné implementačné plány, metodiky KPI a hodnotenia dopadov, regionálne profily, prepojenie na sektorové politiky.

I. Východiská a prepojenie na Víziu

II. Piliere, strategické ciele a misie

V prvých dvoch kapitolách stratégie bude nadviazané na rámce vízie. Kapitola rozpracuje piliere P1–P4 do súboru strategických cieľov a misií s priradenými ukazovateľmi výkonnosti (KPI), vlastníkmi a zodpovednosťami, portfóliom opatrení a míľnikmi, vrátane väzby na financovanie a monitorovanie, aby bola zabezpečená vykonateľnosť a merateľný postup k roku 2040.

III. Regionálna dimenzia

V kapitole sa bude vychádzať z regionálnych podkladových analýz vykonaných na úrovni 8 krajov (miera investícií, demografické trendy, ekonomické ukazovatele) bude vysvetlené, ako sa ciele a misie pretavia do krajov a miest (krajov, území udržateľného mestského rozvoja): identifikácie regionálnych potrieb a potenciálu (mestské, prímestské, vidiecke územia), nastavenie pravidiel prioritizácie a alokácií, určenie regionálnych „pilotných“ projektov a

zodpovednosti (VÚC, mestá/obce, partneri). Kapitola zhodnotí financovanie prostredníctvom fondov regionálneho rozvoja a možnosti k uplatňovaniu regionálnych politík.

IV. Sociálna dimenzia

Sociálny rozmer stratégie Slovensko 2040 bude zameraný na podporu inkluzívnej, spravodlivej a odolnej spoločnosti, ktorá dokáže čeliť výzvam globalizácie, technologickej transformácie a klimatických zmien. Hlavným cieľom je posilniť sociálnu kohéziu, znižovať nerovnosti a zabezpečiť dôstojný život pre všetkých obyvateľov Slovenska bez ohľadu na vek, pohlavie, etnickú príslušnosť, zdravotný stav či sociálne postavenie. S dôrazom na digitálne zručnosti, kritické myslenie a tvorivosť, podporu zdravotníctva a dlhodobej starostlivosti, so zameraním na prevenciu, duševné zdravie a starnúcu populáciu.

V. Implementačné východiská a kapacity

Táto časť identifikuje potreby a určí prierezové predpoklady realizácie: profesionálnu verejnú správu, rozhodovanie založené na dátach a znalostiach, legislatívnu kapacitu, prístup k uplatňovaniu politík princípu hodnoty za peniaze, rozpočtové rámce, projektové riadenie, kvalitné verejné obstarávanie, partnerstvá a koordináciu, komunikáciu a pod. Vo všeobecnosti definuje minimálne štandardy.

VI. Akčný plán

V tejto časti sa zoskupia opatrenia vo forme portfólia reforiem a investícií podľa misií a určí sa ich poradie, obdobie implementácie, vlastníkov, očakávané prínosy, orientačné náklady a zdroje financovania. Súčasťou bude implementačný harmonogram s míľnikmi a miestami rozhodovania (legislatívne, investičné). Realizácia by mala prebiehať v relatívne krátkych cykloch a dlhších 3-7 ročných obdobiach. Akčný plán bude v prípade investícií úzko previazaný s pripravovaným Investičným plánom Slovensko.

VII. Model riadenia, implementácie a kontroly plnenia

Kapitola nastaví architektúru zodpovedností a rozhodovania: vlastníkov pilierov a misií, centrálnu koordinačnú skupinu (jednotku), riadiace fóra a ich periodicitu (operatívne, výkonné, strategické). Popíše mechanizmus plánovania a rozhodovania v cykloch, väzbu na rozpočet a hodnotu za peniaze, ako aj povinné výstupy pre hodnotenie pokroku a revízie.

- a) Participácia a komunikácia - Plán zapojenia rezortov, samospráv, socio-ekonomických partnerov a verejnosti: pracovné skupiny, regionálne workshopy, občianske panely, online pripomienkovanie. Definuje sa komunikačný kalendár (čo, komu, ako často), jednotné materiály a spätná väzba do úprav akčného plánu.
- b) Dátový a monitorovací rámec - Pre každý cieľ/misiu sa určia ukazovatele (definícia, zdroj, periodicita, zodpovedný správca dát), cieľové hodnoty a tolerančné pásma. Monitoring prebehne cez verejný prehľad plnenia a pravidelné správy; otvorené s jasným postupom na korekciu odchýlok a spúšťačmi revízií.

VIII. Financovanie, hodnota za peniaze a hodnotenie dopadov

Kapitola kvantifikuje celkovú potrebu financovania podľa pilierov, reforiem a misií (kapitálové/prevádzkové, životný cyklus) a priradí k nim mix zdrojov: štátny rozpočet a viacročný rozpočtový rámec, fondy EÚ a národné spolufinancovanie, súkromný kapitál (prípadne PPP) a pod. (v súlade s Investičným plánom Slovensko). Uplatní pravidlá prioritizácie postavené na „hodnote za peniaze“, definuje spôsob rozhodovania a podmienky čerpania

(míľniky, výsledkové ukazovatele,). Financovanie sa prepojí s výkonnostným rozpočtovaním (platenie za výstupy/výsledky), mechanizmom realokácie pri neplnení a s rezervou na piloty a riziká.

Súčasťou je rámec hodnotenia dopadov: ex-ante (sociálno-ekonomické, regionálne a environmentálne dopady, vrátane citlivostných analýz, prípadne uhlíkovej stopy) a ex-post. Všetky údaje budú napojené na verejný prehľad plnenia a otvorené dáta; zabezpečí sa nezávislé overovanie, audit a zverejňovanie kľúčových zmlúv a ukazovateľov, aby bolo jasné, koľko investujeme, za čo platíme a aký to má prínos.

IX. Riziká, odolnosť a kontinuita

Kapitola nastaví rámec riadenia rizík a odolnosti naprieč stratégiou: určí typy rizík (strategické, realizačné, finančné, legislatívne, kybernetické, infraštruktúrne, reputačné), register rizík s vlastníkmi, prahmi a nápravnými krokmi, systém včasného varovania a spúšťače revízií. Definuje plán kontinuity činností a obnovy. Pre každú misiu stanoví zmiernenia a plán B (alternatívne scenáre), rozpočtovú rezervu a pravidlá úprav priorít v portfóliu. Prepojenie na scenáre 2040 a model riadenia tak, aby stratégia mohla byť implementovaná aj v čase zmeny hospodárskeho cyklu.

X. Monitorovanie a plán revízií stratégie

Kapitola stanoví proces monitorovania a kalendár revízií: štvrťročné správy o pokroku, ročnú aktualizáciu ukazovateľov a akčného plánu, dvojročnú strategickú revíziu priorít a misií, medzník 2030 s komplexným hodnotením a aktualizáciou cieľov do 2040, a podmienky pre mimoriadnu revíziu (významné ekonomické, technologické či geopolitické zmeny). Popíše proces zapojenia všetkých aktérov pri monitorovaní a každej revízii, pravidlá zverejňovania vo verejnom prehľade plnenia a mechanizmus zapracovania odporúčaní auditu a hodnotení dopadov. Cieľom je, aby stratégia ostala živým, vykonateľným dokumentom – stabilná v smerovaní, no pružná v spôsobe, ako sa k cieľom dostaneme.

Stručné zhrnutie

Zámer Vízie a Stratégie Slovenska do roku 2040 vymedzuje postup pri príprave hlavného dlhodobého strategického dokumentu štátu. Stanovuje zásady, hodnoty a požiadavky na odbornú aj spoločenskú legitimizáciu dokumentu, vrátane zapojenia kľúčových aktérov a aplikáciu participatívneho prístupu. Zámer zároveň definuje obsahový, inštitucionálny rámec, podľa ktorého má byť vízia a stratégia spracovaná, aktualizovaná a vyhodnocovaná. Vízia Slovensko 2040 bude predložená do schvaľovacieho procesu do 30. júna 2026, na ktorú nadviaže proces spracovania Stratégie Slovensko 2040 s termínom ukončenia do 31. januára 2027.

Pre bežného občana má byť víziou a stratégiou Slovensko 2040 jasne určené, čo sa má do roku 2040 zlepšiť v každodennom živote a tiež to, aby štát postupoval dlhodobo predvídateľne a konzistentne v prospech jeho občanov.